

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

36. årg.

Bergen, Torsdag 5. oktober 1950.

Nr. 40

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Utlandet: Til Danmark, Sverige og Island kr. 10.00, ellers kr. 16.00 pr. år.

Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850. Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Fiskerioversikt for uken som endte 30. september.

Værforholdene som i uken endte 30. september var delvis hindrende for fisket både i nord og sør. Av sild fiskes det fremdeles mest i Nordland og dernest i Sør-Trøndelag, hvor det pågår mussafiske. Fladensildfisket lå nede siste uke. Brislingfisket har gitt en rekke til dels bra fangster i Indre Hardanger. Ved Skagen har fisket også vært bra. Ved foregående uke-skifte ble det tatt til dels gode kveitefangster på Aktivnesset, liksom et par båter er innkommet fra Færøyane med gode fangster. I siste uke kom noen av deltakerne i fisket ved Vest-Grønland hjem, mange er underveis hjem. En enkelt linekutter som befinner seg på Bjørnøyfeltet melder om godt torskefiske. Fra Måløy meldes at en del kuttere har tatt meget gode pigghåfangster ved Shetland. Fisket langs kysten var forøvrig helst smått. Det samme kan sies om både makrell- og håbrandfisket.

Fetsild- og småsildfisket:

I Finnmark ble det i uken tatt 500 hl småsild på Laksefjord. I Troms meldes det oppfisket 210 hl garnsild og 40 hl notsild — tils. 250 hl. Nordland har en del fiske på Helgeland og på Herjangen i Ofoten. Forekomstene synes til dels gode, men står dypt. Det fremholdes at sjøtemperaturen er for høy. I uken ble det av garnsild fisket 905 hl på Helgeland. Av notsild ble det tatt på Rana 1210 hl, Sjona 530, Skillebotn 590, Halsfjord 610, Nord-Fold 1100, Eidsfjord 70 og på Herjangen 5160 hl — tils. 9270 hl. Samlet ukefangst for Nord-Norge av not- og garnsild var på 10 925 hl mot uken før 17 210.

I Sør-Trøndelag har det foregått en del mussafiske

på Skjøra og dertil har det i distriktet vært tatt noe blandingsvare på Kristiansunds-kanten. Av fetsild er det i uken levert til salting 32 hl, sildolje 8, agn 172, forbrukt fersk innenlands 17 — tils. 301 hl. Av småsild er det levert til hermetikk 5015 hl, sildolje 256, agn 42, innenlands 18 hl — tils. 5331 hl.

Lenger sør har sildfisket vært ubetydelig.

Fladensildfisket:

Det har ikke vært trålere ute i siste uke. Kvantumet øker imidlertid gjennom ettermeldinger til 37 256 hl, hvorav iset og frosset for eksport 12 508, saltet (ombord) 18 004, til hermetikk 1519, sildolje 5037 og anvendt fersk innenlands 188 hl.

Brislingfisket:

Det har i uken foregått et ganske godt snurpefiske i det indre av Hardanger på Eidsfjord og Osafjord samt i Sørfjordsmunningen. Været har vært dårlig og brislingen står til dels dypt. Det har også vært tatt et par fangster ved Skjolden og Marifjøra i Sogn. Ukefangsten dreier seg om 16 000 skj., hvorav 5—600 skj. fisket i Sogn, resten Hardanger.

Ved Skagen er det gått forholdsvis bra med trålingen. Trålerne har hatt halinger på opptil 100 skj. Fangstene og deltakelsen har vært så pass omfattende, at det nå er fastsatt en fangstrasjon på 10 skj. pr. mann, pr. bruk pr. dag.

Det er nå fisket tils. 269 551 skj. brisling, hvorav 10 025 skj. til ansjos og 259 526 skj. til hermetikk.

Vest-Grønland:

I siste uke innkom til Ålesund fiskefartøyet m/s »Chr. Bjelland« med 250 à 260 tonn saltet torsk av egen fangst. Til Haugesund kom fiskefartøyet »Kvalen« med ca. 150 tonn saltfisk av egen fangst. Til Ålesund kom det dessuten to fraktefartøy fra Færøyehavn med 350 og 575 tonn.

Det opplyses at det i slutten av siste uke var innlastet tils. 8500 tonn salttorsk i Færøyehavn og at en regner å komme opp i samlet fangst på bort mot 11 000 tonn iberegnet ikke levert fangst og den fangst som fiskefartøyene fører hjem på egen kjøl. Ellers later det nå til å være mer alminnelig oppbrudd fra feltet.

Bjørnøyfisket:

Fra Tromsø opplyses det at et fartøy er gått ut på ny tur til feltet og at et fartøy befinner seg på feltet. Dette har meldt av at fisket nå er godt.

Bankfisket for øvrig:

Til Ålesund innkom i siste helg to fartøy fra Færøyane, som på kort tid hadde fått god fangst — 20 og 12 tonn kveite. Ved forrige ukeskifte var det en del bankfartøy — 10—12 i talltet — som fisket ved Aktivnesset. Disse fikk brukt 2—3 døgn og hadde fangster fra 2000 til 6000 kg kveite. Samlet fiskeutbytte på Møre i siste uke var på 127 tonn, hvorav 5 tonn torsk, 4 tonn sei, 11 tonn lange, 6 tonn brosme, 2,4 tonn hyse, 65 tonn kveite, 3 tonn skate, 5 tonn hå, 1,3 tonn størje samt dessuten noe skalldyr. *Måløy* melder at en del større fiskefartøy nå har opptatt drift etter pigghå ved Shetland. Fisket har vært godt med opptil 40 000 kg på en ukes tur. Tilsammen ble det innbrakt 118 000 kg fordelt på 4 fangster. For øvrig hadde *Måløy* i siste uke bare noen få hundre kilo fisk. *Andenes* melder at linefisket etter lange og kveitefiske med garn fremdeles er hovedbe-

skjeftigelsen. I uken ble det innbrakt 20,5 tonn lange, 2,2 tonn brosme, 0,6 tonn blåkveite, 14 tonn kveite og 1 tonn annen fisk — tils. 38,3 tonn. *Tromsø* melder at fisket for tiden er ytterst smått — ikke nok til byens ferskfiskbehov. I løpet av to uker er det bare blitt innbrakt 1,6 tonn kveite og ca. 100 kg annen fisk, dessuten reker.

Fisket i Finnmark var også mindre i sist uke. Det skyldtes ruskevær. Ukefangsten var på 1069 tonn mot 2067 tonn uken før. Av partiet nevnes 64 tonn torsk, 97 tonn hyse, 3 tonn brosme, 18 tonn kveite, 19 tonn flyndre, 1,5 tonn steinbit, 97 tonn uer og 770 tonn sei. Antakelig er den store uerfangst en trålfangst. Bortsett fra 500 kg, som ble iset, ble all uer oppmalt til mel. Av ukens seifangst på 770 tonn (uken før 1860 tonn) ble 179 tonn oppmalt, 286 tonn hengt, 144 tonn saltet, 40 tonn filetert og 121 tonn iset.

Levendefisk:

Fra Helgeland—Smøla ble det i uken levert til Trondheim 35 tonn lev. torsk, til Bergen 23 tonn, mens en båt med 9 tonn var underveis til Oslo med beregnet ankomst 3. oktober. Været har forvoldt en del svikt i rusefisket.

Fisket for øvrig:

Stavanger melder om bra fisketilgang tross uvær. I uken ble det tilført 30 000 kg lyr, sei, hyse og flyndre. Sørlandet har hatt smått fiske med samlet uke-tilgang for Skagerakkysten på 7—8000 kg.

Makrellfisket:

Også dette fiske var smått med ukefangst på 8500 kg, hvorav 5760 kg fisket for Egersund (Ognabukten). Av gydd til hermetikk ble det dessuten levert 172 skj. Tilsammen er det levert 2502 skj. gydd til hermetikk.

Håbrandfisket:

Det ble en ukefangst på 4 tonn fordelt på småfangster.

Skalldyr:

Skagerakkysten melder om en samlet tilgang hit til på 30 tonn hummer siden fiskets begynnelse 15. september. Fiskerne forskutteres med 5 kr. pr. kg. Av reker hadde Skagerakkysten 5000 kg, Ålesund 500 kg, Tromsø på 14 dager 11 100 kg, pris kr. 1,90 pr. kg. En del rekefiskere i Tromsødistriktet sies å ha lagt opp. De fant fisket lite lønnsomt. Av krabbe hadde *Måløy* tilgang på 5000 kg, Møre 21 500 kg.

Utlanget.

Nye fiskeindustrielle tiltak på Akranes, Island.

Althydubladid» har hatt en samtale med Sturlungur Bødværsson, som forteller at det nå ventes en tysk spesialist i fiskenedlegging til Akranes. En håper å få nye og bedre maskiner. Markedet for hermetikk er godt, sier han, og han ville kunne ha solgt svært mye til England, dersom det ikke hadde vært mangel på bokser.

En har på Akranes særlig lagt ned fiskeboller og pudding, likeledes rogn, som har vært godt likt i utlandet og langt fra har vært regnet som dårligere enn den norske. Det er tanken å prøve å sende noe rogn til Hellas, hvor det skal være marked for den.

To tyske spesialister skal komme for å sette i gang utnytting av silderisp, som inneholder verdifulle stoffer, som blant annet kan benyttes til kunstige perler. Disse mennene vil også tilrettelegge for montering av maskiner til produksjon av fiskelim, som nyter fiskeavfall som råvare. Nå blir det hvert år importert en mengde fiskelim tilross for at det er overflod av råvarer.

Endelig har en i tankene å utnytte limvannet, men det er noe som folk tenker på i hele landet. Store verdier går napt. Maskiner som utnytter disse verdier, vil ha betalt seg selv etter få måneders full drift.

Det hollandske sildefiske.

I uken som endte 16. september ble det i hollandske havner islandbrakt tils. 17 243 tonn fiskepakket saltsild samt 339 640 kg fersksild. Siden sesongens begynnelse er det blitt islandbrakt tils. 270 313 tonn saltsild mot 243 764 tnr. på samme tid i 1949. Av silden opplyses 190 768 tnr. å være matjessild, 45 805 tnr. fullsild, 32 230 tnr. steurharing og 1510 tnr. ijle haring.

Det svenske sildefiske.

Av oppgave fra Fiskeriintendenten i Göteborg fremgår det at det i uken som endte 9. september ble islandbrakt 1 tonn garnsild, 26 tonn damptrålsild og 1751 tonn motortrålsild. Det alt overveiende ble fisket på Fladengrunn. Siden sesongens begynnelse 1. juli er det blitt islandbrakt 13 475 tonn fersksild, hvorav det etter islandbringelsen er saltet 8860 tonn. Dertil er det innbrakt 1300 tonn sjøsaltet sild. Tallene i fjor var følgende: 15 922 — 8867 — 688.

Iakttakelser angående ko-operasjonsplanene i de japanske fiskerier.

Mr. Howard H. Gordon, som er »Visiting Expert, Fisheries Division, Natural Resources Section«, har skrevet nedenstående angående fiskersamverket i Japan som vi gjengir i oversettelse fra »Commercial Fisherman«s augustnummer.

»Japan oppsatte meget klokt sitt »Fisheries Rights Reform Program og demokratiseringen av fiskersamvirke-

Ilandbrakt fisk til Andenes i tiden 1. jan.—23. sept. 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse			
		Iset	Filet	Saltet	Hengt
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	1 037	244	—	560	233
Sei	1 226	267	—	714	245
Lange	84	52	—	23	9
Blålange	56	2	—	22	32
Brosme	61	61	—	—	—
Kveite	103	103	—	—	—
Svartkveite	76	76	—	—	—
Uer	176	176	—	—	—
Steinbit	22	—	22	—	—
Annen fisk	9	9	—	—	—
I alt	2 850	990	22	1 319	519

Leverkvantum 2685 hl, hvorav utvunnet 1234 hl damptran. Rogn 502 hl, derav 183 hl iset, 150 hl til hermetikk.

lagene inntil spørsmålet var blitt nøyne undersøkt. I seksmånedersperioden fra 1. juli 1949 til 1. januar 1950 ble det i medhold av den nye lov om fiskerisanivirkeselskaper organisert 3679 kooperative selskaper. Når det gjelder masse-dannelse av kooperativer er dette en rekord som ingen annen nasjon kan fremvise maken til. Naturlig vil det bli spurts oss om noe som er blitt iverksatt så hastig kan være fornuftig gjennomført og få varige tilfredsstillende følger.

Et seksti dagers intenst studium av spørsmålet, omfattende konferanser med direktører og ledende menn fra 40 kooperative selskaper har overbevist meg om at dannelsen skjedde for fort til å bli fullstendig vellykket medmindre det dras omsorg for mere og bedre veiledning. Rimelig finansiell støtte bør også gis hurtigst. Fiskerikooperativene står ved en korsvei og de skritt som tas i løpet av de neste par år vil være bestemmende for om de skal bli vellykkete eller mislykkete.

Fra et lovmessig standpunkt har det ikke vært noe å si på dannelsen av disse kooperativer. Med enkelte unntaksser har opphevelsen av det feudalistiske herredømmene og innsettelse av demokratiske fremgangsmåter vært fullført. Den mest alvorlige gjorte feil, synes bestå i en sviktende evne til å innse at kooperativene under det nye styresettet er forretningsorganer, som må ha tilstrekkelig forretningsvolum til sikring av en fullgod driftsbasis. Resultatet er, at det er blitt dannet et altfor stort antall små kooperativer uten tilstrekkelig kapital.

Dette har forekommet i den utstrekning at over halvparten av de nye kooperativer er ute av stand til å drive noen lønnsom forretningsførsel for medlemmene. For å rette på dette må de enten slutte seg sammen med en eller flere andre kooperativer inntil et tilstrekkelig forretningsvolum oppnås og underbygge driften økonomisk sett, eller de må begrense seg til sosial virksomhet eller undervisningsvirksomhet. Forsøk fra så små enheter på å skaffe lønnsom drift kan bare resultere i fiasko, som lett vil kunne få

Fisk brakt i land i Møre og Romsdal fylke i tiden
1. januar—23. sept. 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse				
		Iset	Saltet	Hermekikk	Hengt	Fiske-
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	mel
Torsk ¹⁾	2 076	1 461	609	6	—	—
Sei..... ²⁾	8 771	2 947	1 676	79	3 408	661
Lange.....	4 360	658	3 702	—	—	—
Blålange	189	4	185	—	—	—
Lyr	62	62	—	—	—	—
Brosme.....	1 696	297	1 390	—	9	—
Hyse.....	703	701	1	1	—	—
Kveite	³⁾ 1 754	1 754	—	—	—	—
Gullfl., rødsp...	21	21	—	—	—	—
Smørflyndre ...	23	23	—	—	—	—
Steinbit	9	9	—	—	—	—
Skate og rokke	329	328	—	—	—	1
Annen fisk	118	117	—	—	—	1
Håbrand	350	349	—	—	—	1
Piggå	1 240	1 151	—	—	—	89
Makrellstørje ..	⁴⁾ 797	773	—	24	—	—
Hummer	81	81	—	—	—	—
Reker	46	46	—	—	—	—
Krabbe	55	1	—	54	—	—
I alt	22 680	10 783	7 563	164	3 417	753
Herav til:						
Ålesund	10 732	5 830	4 739	—	163	—
Kristiansund N.	1 883	1 531	309	34	9	—
Smøla	1 433	262	46	—	1 114	11
Bud—Hustad .	652	330	292	2	23	5
Ona—Bjørnsund	656	284	372	—	—	—
Bremsnes	2 763	470	165	52	1 368	708
Haram	243	156	35	42	10	—
Søre Sunnmøre	3 047	1 273	1 575	34	165	—
Grip	500	214	—	—	286	—
Kornstad.....	771	433	30	—	279	29

Lever 6 924 hl, rogn 77 hl.

¹⁾ Ålesund utenom oppsynstiden. ²⁾ Herav 366 tonn levende og 123 tonn på fryseri. ³⁾ Herav 158 tonn på fryseri.
⁴⁾ Herav 100 tonn på fryseri.

et omfang stort nok til å bringe hele det kooperative program i miskredit.

Det er et vanskelig problem å finansiere fiskerkoperativer vesentlig fordi det i mange tilfeller ikke er blitt sørget for et kreditgrunnlag, og fordi planleggingen har vært utilstrekkelig i andre. Regjeringen kan ikke ventes å skaffe hele den kapital kooperativene behøver, selv når det foreligger et sunt grunnlag for långiving. Fiskerne må innse dette og få i stand et system med spareavsetninger basert på prosenter av salgsutbyttet for fangstene, som deres andel i finansieringsvanskene.

Like betydningfullt er utviklingen av et lederskap med vidsyn, evne til forretningmessig bedømmelse og med det mot som kreves til å holde fast ved et langsiktig og vanskelig problem. Her er det igjen betydningfullt at kooperati-

vene får et forretningsvolum og et utbytte, som vil tillate ansettelsen av en kapabel heltds-bestyrelse.

Det gjennomsnittlige lokale kooperativselskap, som driver selvstendig kan ikke gjøre seg håp om å utsette noe større for medlemmene økonomisk sett. Det er gjennom sammenslutning med stort forretningsvolum at disse foretakender kan håpe på å skape seg en plass i forretningsverdenen og drive store forretninger på like fot. Dette er ensbetydende med at sammenslutninger burde bli dannet omkring felles oppgaver med sikte på et betydelig forretningsvolum av både omsetning og innkjøp, istedenfor å begrense seg til en prefektural linje. Den nåværende begrensning i henhold til Fisheries Cooperative Law angående størrelsen av sammenslutningene frembyr ingen hindring. En nasjonal sammenslutning i forretningsøyemed ville skape et monopol og bli like usunt som i alle andre næringer.

Fiskerne i Japan er for tiden i en vanskelig situasjon. Denne består i lave førstehåndspriser for fangsten på den ene side og kjempehøye priser på driftsmidler på den annen. Sammenslutninger sammensatt av effektivt ledete kooperative, som selv er veladministrete, er det beste våpen fiskerne har til å bekjempe dette problem med. Gjennom innkjøp av store kvanta kan de kontrollere kvalitet og service og ha stor innflytelse på prisen. Gjennom omsetningsytelser i alle stadier inkludert forbruksmarkedet kan de utøve en meget gavnlig innflytelse på fiskernes inntekter; 25 pst. av det samlede volum av forretninger gjort av fiskere, kan behandlet på denne måte få overmåte innflytelse på inntektene til samtlige fiskere.

Under de nåværende økonomiske forhold gir samvirket fiskerne de beste midler til opprettholdelse av en anstendig levestandard. De har nå fått en velformet lov om koopasjon i medhold av hvilken de har organisert seg på demokratisk måte og gjenvunnet herredømmet over sin forretningsvirksomhet. Om det skal falle heldig ut vil bero på at det finnes et dyktig lederskap, på klok planlegging, på at det dannes et sunt økonomisk grunnlag på et velinformert medlemsskap, som gir det sin loyale støtte.

Kanadisk selskap kjøper to moderne trålere i Wales.

Som kjent er det blitt gitt kanadiske fiskeredere adgang til innkjøp av ny og secondhand tonnasje blant annet fra England. Nylig ble to trålere hjemmehørende i Cardiff solgt til et kanadisk selskap. Det var fartøyene »Flatholm« og »Gateholm« — to meget moderne oljebrennende fartøyer som ble sjøsatt i desember i fjor. Fra Fish Trades Gazette).

Frossen islandsk uer til USA.

Ifølge islandske avismeldinger skal det ha vist seg å være store muligheter for salg av frossen islandsk uer i USA. Den vare som hittil har vært sendt til det amerikanske marked er blitt svært godt mottatt selv om det har måttet gjøres noen endringer med pakningen. Ueren bløgges ikke. Et frysehus har i sommer frosset 80 tonn. Ved frysingen nyttes ca. 30 pst. av fisken, mens resten går til fiskemel. Da det synes å være umåtelige mengder uer i farvannet omkring Island, som hittil visstnok for det meste har vært upåaktet, vekker de nye muligheter for avsetning av frossen uer atskillig oppmerksomhet.

Fetsild og småsildfisket 1/1–23/9 1950.

	Finnmark—Buholmråsa		Buholmråsa—Stad		Stad—Rogaland		Samlet fangst	
	Fetsild ¹⁾	Småsild						
Fersk eksport	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl
—	—	—	415	3 733	2 054	9 954	2 469	13 687
Saltet	28 540	2 106	1 373	281	424	416	30 337	2 803
Hermetikk	384	5 541	1 881	45 451	21	40 119	2 286	91 111
Fabriksild	104 844	88 170	21 511	30 218	18	5 619	126 373	124 007
Agn	7 541	6 568	12 242	14 470	6 206	1 102	25 989	22 140
Fersk innenlands	1 356	331	1 721	1 398	4 137	3 738	7 214	5 467
Total	142 665	102 716	39 143	95 551	12 860	60 948	194 668	259 215

¹⁾ Inkluderer forfangstsild.

Det portugisiske sardinfiske slår påny godt til.

Det portugisiske sardinfiske og næringen som knytter seg til den har nylig vært helt på bunnen. Den portugisiske regjering hadde sammenkalt møter for å finne en løsning på næringens problemer. Nå, imidlertid, etter et fravær på ca. 2½ år er sardinien på ny kommet tilbake til den portugisiske kyst og i slike mengder, at det er for meget av den. Enkelte dager er det kommet inn så mange fullastede båter, at fiskerne ikke har vært i stand til å få solgt sardinene selv til gjødsel, og folk vil ikke engang bringe fangsten bort selv når de slipper å betale.

Under normale markedsforhold har hermetikkindustrien prioritet på kjøp. Når fabrikkene har fått hva de trenger, blir resten av fangsten lastet på lastebiler og ført til byer og landsbyer rundt i hele landet — for i Portugal spiser alle sardiner.

Om lag 20 000 mann er beskjeftiget i sardinfisket og om lag 20 000 arbeidere, mest kvinnelige, arbeider i hermetikkfabrikkene. De fleste av landets 182 hermetikkfabrikker har vært ute av drift siden januar inntil sardinene kom tilbake i slutten av august. Nå arbeides det med toppbelastning i alle fabrikker — i mange av dem 24 timer i døgnet.

Forretningsmessig går det også godt. Ved siden av den etterspørrelsen som er oppstått på grunn av den tidligere lave produksjon viser amerikanske importører betydelig interesse, og mange betaler mer enn normal pris for å sikre seg fremskyndet levering.

På grunn av den store etterspørrelsen etter sardiner under krigen øket fiskeflåten fra 272 skip i 1939 til 424 i 1944. I år er det samlede registrerte antall 394 fartøyer, hvorav 370 er aktivt engasjert i fisket. For å hindre overbeskatning av portugisiske farvann har regjeringen forbudt bygging av nye fartøyer siden 1944 unntatt som erstattning for eldre skip.

Sardineeksporten står som oftest på annen til fjerde plass i Portugals utenrikshandel konkurrerende med portvin samt farvede og trykte saker. (Fish Trades Gazette 23. september 1950).

Fiskeprisene volder vansker for stektfiskhandlerne i England.

Signaturen »Chipper« i »The Fishing News« skriver i utgaven av bladet for 23. september, at dersom siste ukes priser skal være typiske for de priser som skal betales fremover vinteren må mange stekere omarbeide sine salgspriser og la sine varesorter bli gjenstand for ny onhyggelig overveielse. Forrige uke fantes det overhode ikke noe billig. Selv halv-punds flyndre kostet 14 sh. pr. stone, mens fisk av beste størrelse alle kostet mer enn en guinea pr. stone.

»Chipper« dveler dernest ved spørsmålet om å benytte seg av frossen fisk istedenfor fersk, og skriver: Gjennomsnittsstekeren vil ikke gjøre seg selv skade dersom han holder spørsmålet frosne fileter åpent. Prisen på ferske fileter kan nå et punkt, hvor de ikke lenger danner et lønnsomt forslag, og dersom han kan kjøpe frosne fileter til noe omkring halvparten av prisen på ferske, er saken verdt å tenke over.

Tilslutt skriver »Chipper«: Det er en vei mange sterke slår inn på i dag for å hjelpe seg gjennom når ferskfisken blir for dyr. Det er hermetisk rogn. Det kan være mange argumenter for og imot å slå inn på en vei, som ifølge naturen ikke har sesong. Men mange mennesker har erfaringer i bruk av frosne næringsmidler og finner dem velsmakende. Å selge rogn i september er ikke mer unaturlig enn å spise »ferske« jordbær på juletider. Hermetisk rogn er godt. Den taper seg ikke og prisen er uforanderlig.

Nyfundlands fiskere går i land.

Hundrer av nyfundlandske bankfiskere hadde i slutten av juli fortøyet sine skonnerter og vendt tilbake til sine hjemsteder. I det minste 10 skonnerter er berørt herav. En garanti på \$ 120 pr. måned fangst eller ikke fangst, som en av skonnerterne tilbød, ble forkastet. Folkene påstår at de ikke tjener tilstrekkelig med de nåværende priser, og det opplyses at noen allerede har søkt om bidrag av regjeringen. (Canadian Fisherman september 1950).

Makrellfisket pr. 23/9 1950¹⁾.

Anvendelse	I ukken til 23/9	Total	Mot i 1949
	kg	kg	kg
Hjemmeforbruk	12 306	5 188 771	5 298 673
Ferskekspорт	—	1 182 364	2 325 413
Frysing	—	1 565 034	3 496 482
Salting	—	842 503	692 285
Hermetikk	—	830 073	
Røyking	460	12 099	275 245
Diverse — agn	—	371 408	
Formel	—	182 322	—
Filetering	—	25 440	—
I alt	12 766	10 200 014	12 088 098

¹⁾ Iflg. opplysninger fra Norges Makrellag S/L.

Hertil kommer 2 330 kg gydd.

Fisk brakt i land i Finnmark i tiden 1 januar til 30. september 1950.

Fiskeort	Mengde	Anvendelse				
		Fersk og frosset	Filet	Saltet	Hengt	Fiske- mel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	35 547	2 065	227	15 906 ¹⁾	17 349	—
Hyse.....	5 248	4 398	77	31	742	—
Sei.....	22 754	796	50	5 198	10 729	5 981
Brosme ..	365	—	—	104	261	—
Kveite	935	921	14	—	—	—
Blåkveite ..	237	231 ²⁾	6	—	—	—
Flyndre	513	513	—	—	—	—
Uer.....	150	53	—	—	—	97
Steinbit	4 427	2 601	1 822	4	—	—
I alt	70 176	11 578	2 196	21 243	29 081	6 078

Leverkvantum 62 769 hl, utvunnet 24 165 hl damptrær, 1537 hl seiolje. Rogn 3238 hl, hvorav saltet 2040 hl, iset 1162 hl og 36 hl fersk.

¹⁾ Herav 579 tonn rotskjær. ²⁾ Herav 9 tonn frosset.

Islandssilden blir billigere i Sverige og det er ingen fare for saltsildmangel.

I nr. 9 av »Svensk Fiskhandel« for 1950 opplyses at Jordbruksnämnden i samråd med priskontrollnemnden fra den 18. september har innført normalpriser på saltet, sukkersaltet og krydret islandsild. Ved salg til engroshandlere er priser sv. kr. 1,08½ pr. kg, til detaljister 1,15. Normalpriser ved salg til konsument gjelder bare i Göteborg, hvor prisen blir kr. 1,55 og i Stockholm hvor den blir kr. 1,60 pr. kg.

De på denne måte fastsatte priser betyr i realiteten at islandssilden blir en femring billigere enn i 1948, da det også var fastsatt normalpriser. I fjor ble det tillempet et noe mer innviklet arrangement, som ikke tillater direkte

sammenlikning, men selv da holdt islandssilden seg tross rik tilgang noe dydere.

Prisfallet tyder på at den utslagsgivende saltsildhandel i riket ikke har villet benytte seg av en åpenbar mangel på islandsild til å få opp prisene. Prisnedsettelsen er visselig ikke av omfattende størrelse, men den er verd anerkjennelse, særskilt fordi det er kjent at saltsildimportørene har hatt store vansker å kjempe med som følge av feilslått islandsfiske og at de har vært nødt til å gå til kompletteringsinnkjøp til høyere priser enn de opprinnelige fastsatte.

Noen egentlig mangel på saltsild behøver det svenske publikum ikke å frykte, sier disponent Gösta H. von Matérn i Göteborg, som Svensk Fiskhandel har talt med. Vi får desverre ikke hjem på langt nær all den islandssild, som vi regnet med opprinnelig. Islendingene selv har ikke fanget hva de håpet på.

Hva den ettertraktede Nordlandssilden angår har islendingene frem til begynnelsen av september ikke saltet mer enn rundt 54 000 tonn. De kalkulerte imidlertid med rundt en kvart million tonner, hvorav de hadde forhåndssolgt 190 000. Svenske kjøpere regnet med å få 80 000 tonner, men nå får vi nok være fornøyd dersom vi får mer enn 22 000 opptil 25 000.

Nordmennene og våre egne garnbåter har også hatt et dårlig fiske. Det er mange båter som bare har fått knappe 20 prosent av det de var utrustet for.

Vi har dekket oss inn med en del såkalte Faxasild, som ble fisket i høst utfør Sør-Island og er en tanke mindre, men likevel av fin kvalitet.

Forts. s. 447.

CLARK FORK TRUCKS

INDUSTRI TRAKTØRER BATTERI- OG BENSI DRIFT

HESKIM & HARSTED
INGENIØRER · M.N.I.F.

TOLLBUGT. 28 — OSLO — TLF. 42 67 93

KÖSER, PLATZMANN & CO

Fiskimport

HAMBURG ALTONA NEUER FISCHEREIHAFEN Telefon: 42 14 77 Telegramadr. Laxköser

Tegn forsikring på fiskefarkoster i Assuranceforeningen
 Kontor: Jakhellin- Telegadr.: Nordlys
 gården, BODØ Telefon 84
 Egne fonds pr. 1/1 1950 kr. 573.000,-

Bodø Skibsverft & Mek. Verksted A.S.
 Reparasjoner og ombygging av stål- og treskip. Jern- og metallstøperi. Elektrisk sveising. Dykkerkartøy. Reparasjoner av motorer og dampmaskiner. Wincher, Tannhjulspumper, Startflasker etc. av eget fabrikat. 3 stk. slipper, 180, 165 og 130 fot. 900 tons skip landsettes. Telefoner 43 og 1090. Telegramadr. «Skipsverftet».

OLAF MARTHINUSEN - BODØ
 Telefon 421 Innkjøp og eksport av fersk fisk Telegadr.:
 Privat 544 Utsalg Falckoddem (Dampskipskaien) „Omar“

HENRY FRIBAKK, Bodø Telefon 938 b
 Telegramadresse: Fribakk
 Radio — Skibsradioanlegg — Båtlys — Ekkolodd
Rep.verksted for radio og båtlysanlegg

MATHISEN & MATHISEN
 Telefon: 5 - 569 NARVIK Telegramadresse:
 Privat 600 Mathisen
 Trelastforretning - Alt i trelast Sagbruk, Høvleri - Kasser etc.
 Bekledningsplater - Herdete, halvhårde, hårde, porøse
SPEDISJON - TOLKKLARERING - BEFRAKTNING

A.S. KLIPPFISKEKSPORT, BODØ

Telegramadresse: Bodeklipp — Telefon 934, 661, privat 796

Eksport av Klippfisk og Saltfisk

RAGNAR SCHJØLBERG - BODØ

Telegramadresse: Ragnar Telefon 201 - 637 - 127
 Klippfisk - Tran - Frosne produkter
 Fryseri - Kjøleanlegg

En undersøkelse av de midlere vindforhold ved Jan Mayen og Nord-Island i tiden 1. juli–15. september.

Av statsmeteorolog Are Skarstein.

Værvarslinga på Vestlandet.

Spørsmålet om hvorvidt det lar seg gjøre å drive årvisst sildefiske med en større flåte i farvatnene ved Jan Mayen, er i det siste blitt sterkt aktuelt. På grunn av de dårlige havneforhold på Jan Mayen blir været der i den tiden fisket foregår, av avgjørende betydning. Etter anmodning av fiskerikonsulent Finn Devold har jeg foretatt en undersøkelse av de gjennomsnittlige vindforhold i månedene juli, august og første halvpart av september henholdsvis i området ved Jan Mayen og på det vanlige sildefeltet ved Nord-Island.

Norge har som kjent en værstasjon på Jan Mayen. Denne sender hver tredje time ut en værobservasjon som bl. a. gir vindretning og -styrke på stasjonen ved observasjonstiden. På samme måte får vi hver tredje time observasjoner fra 3 værstasjoner på Nord-Island: Bolungarvik, Akureyri og Raufarhöfn. En direkte sammenlikning mellom vindstyrkene på disse stasjonene vil imidlertid være av

liten verdi. Det gjelder nemlig for alle disse stasjonene at de vindstyrker som måles der, er sterkt påvirket av stasjonens beliggenhet og lendet omkring. På havet like utenfor kan både vindretning og -styrke være en helt annen. Stasjonene er, som vi sier, lite representative når det gjelder vindobservasjoner. Særlig gjelder dette for stasjonene på Nord-Island; Jan Mayen gir god overensstemmelse ved noen vindretninger, dårlig ved andre. Observasjoner fra skip i disse farvatn er sjeldne, men i de tilfelle en har slike, gir de ofte en god illustrasjon til det som er sagt ovenfor om uoverensstemmelsen mellom den vind som meldes av værstasjonene på land og den som blåser på havet utenfor. Et par eksempler:

Den 23. august 1938, kl. 14, melder et skip på sildefeltet utenfor Nord-Island om sterk austlig kuling. Akureyri melder samtidig om laber sørøst bris, mens Bolungarvik har svak vind.

Den 27. august 1938, kl. 08, har Bolungarvik laber nord-nordøst bris og Akureyri flau vind. Samtidig melder et skip like utenfor kysten om sterk nordnordøst kuling.

Den 28. august 1938, kl. 14, rapporterer stasjonen på Jan Mayen stille, mens det samtidig blåser liten til stiv nordkuling like vest for øya.

Islandingene har også en værstasjon på øya Grimsey, altså midt ute på sildefeltet. Denne stasjonen må antas å gi gode vindobservasjoner, men dessverre tas ikke Grimsey med i de daglige utsendelser av værobservasjoner fra Island. Observasjonene derfra kommer derfor ikke med på våre værkart; de er bare tilgjengelige i form av månedss- og årsoversikter som gir den midlere vindstyrke på stasjonen. Nedenfor er gjengitt den midlere vindstyrke i månedene juli, august og september for henholdsvis Grimsey og Jan Mayen for årene 1927—44.

	Juli	August	Sept.
Grimsey	2,4	2,5	3,1
Jan Mayen	3,0	3,3	3,7

Tallene er middeltall for vindstyrken etter Beaufort-skalaen: 0 = stille, 1 = flau vind, 2 = svak vind, 3 = lett bris, 4 = laber bris, 5 = frisk bris, 6 = liten kuling, 7 = stiv kuling, 8 = sterk kuling, 9 = liten storm, 10 = full storm, 11 = sterk storm, 12 = orkan.

I gjennomsnitt ligger altså vindstyrken på Grimsey mellom svak vind og lett bris i juli/august, og så vidt over lett bris i september. På Jan Mayen ligger den hele tiden noe høyere, mellom lett og laber bris.

En slik opplysning om den midlere vindstyrke er imid-

lertid av liten verdi. Det fiskerne har bruk for å vite, er vel: 1. Hvor mange dager med arbeidsvær kan en i gjennomsnitt rekne med å få på hvert av de to feltene? 2. Hvor mange stormdager må en være forberedt på å få ved Jan Mayen?

For å kunne svare på det første spørsmålet har jeg gått igjennom Vervarslinga på Vestlandet's værkart for månedene juli, august og første halvpart av september i årene 1930—50, i alt 16 år (der foreligger ikke kart for okkupasjonsårene). På værkartene trekkes alltid linjer, isobarer, gjennom steder som har samme lufttrykk. Forskjellen i lufttrykk fra én isobar til den neste er 5 millibar. Nå er det en bestemt sammenheng mellom isobar-avstand og vindstyrke: Jo mindre avstand fra isobarene, desto større vindstyrke på vedkommende sted. Til en bestemt avstand mellom isobarene svarer en bestemt vindstyrke. Ved å måle ut avstanden mellom isobarene over et bestemt område på værkartet kan en derfor få greie på hvor sterk vind der i øyeblikket er i vedkommende område, selv om en ikke har pålitelige vindobservasjoner derfra. Metodens pålitelighet er sjølvstående avhengig av hvor nøyaktig isobarene kan trekkes. I de områder det her gjelder, er der få observasjoner og derfor ofte vanskelig å trekke isobarene nøyaktig. Dette vil medføre en viss unøyaktighet i resultatet for hvert enkelt av områdene, men metoden skulle likevel gi en verdifull sammenlikning mellom dem.

Resultatet av undersøkelsen framgår av nedenstående tabell:

Midlere antall dager med vindstyrke:

	Midlere antall dager med vindstyrke							
	Laber bris eller mindre		Opp til frisk bris		Opp til liten kuling		Stiv kuling eller mere	
	J.-M.	N.-Isl.	J.-M.	N.-Isl.	J.-M.	N.-Isl.	J.-M.	N.-Isl.
Juli	17,6	18,0	6,8	7,3	4,2	3,5	2,4	2,1
August	13,4	16,0	9,2	7,6	4,8	4,1	3,7	3,4
1.—15. septbr..	5,4	6,6	3,8	2,8	2,3	2,6	3,4	3,1

Ifølge opplysninger fra fagkyndig hold rekner en at vindstyrker til og med laber bris gir gode fiskeforhold både for snurperne og drivgarnsbåter; i frisk bris arbeider snurperne vanskeligere mens garnbåtene ikke sjeneres noe større; i liten kuling må snurperne i alminnelighet innstille mens større garnbåter kan drive, om enn med noen vanskelighet. Blåser det stiv kuling eller mer, må også garnbåtene innstille.

Omskrevet etter dette sier da ovenstående tabell: I hele tidsrommet 1. juli—15. september kan snurperne ved Jan Mayen i gjennomsnitt vente å få 36 dager med godt arbeidsvær, 20 dager med mindre bra arbeidsvær og 21 dager med for sterk vind til at de kan driftse. De tilsvarende tall for Nord-Island er 40, 18 og 19. Jan Mayen gir altså i alt $36 + 20 = 56$ dager med arbeidsvær for snurperne, mens Nord-Island gir $40 + 18 = 58$. Tallet på gode arbeidsdager er dog 4 større ved Nord-Island.

Garnbåtene kan ved Jan Mayen i gjennomsnitt vente å

få 56 dager med bra arbeidsvær, 11 dager med dårlig arbeidsvær og 10 dager med for sterk vind. For Nord-Island er de tilsvarende tall 58, 10 og 9. For garnbåtene gir altså Jan Mayen bare én fiskedag mindre enn Nord-Island.

Dette er som sagt gjennomsnittet for de undersøkte 16 år. Forholdene kan variere meget fra år til år. I så måte er 1950 et godt eksempel. Sammenlagt for hele tiden 1. juli—15. september finner en nemlig i år følgende tall:

	Antall dager med vindstyrke			
	Laber bris eller mindre	Opp til frisk bris	Opp til liten kuling	Stiv kuling eller mere
Jan Mayen	36	19	12	10
N.-Island	20	20	21	16

Disse tall viser at også med omsyn til været hadde det lønt seg å gå til Jan Mayen — feltet i år, i allfall i juli og august. I første halvdel av september var det best ved Nord-Island.

Spørsmålet om hvor mange stormdager en må være forberedt på å få under fisket ved Jan Mayen, er meget viktig, Øya har ingen havn som flåten kan søke ly i, og båtene er derfor henvist til å ri en eventuell storm av i le av øya.

En gjennomgåelse av Norsk Meteorologisk Årbok for årene 1921—48 gir følgende midlere antall stormdager (dager med vindstyrker på liten storm eller mer) på Jan Mayen:

juli	august	september
0,9	1,3	2,8

I juli må en altså i gjennomsnitt regne med omtrent 1 stormdag, i august er hyppigheten noe større, og i september er den over dobbelt så stor igjen som i august. Til sammenlikning kan nevnes at de tilsvarende tall for Grimsey er

juli	august	september
0,2	0,2	1

Grimsey har altså gjennomsnittlig 1 stormdag hvert femte år i hver av månedene juli og august og 1 pr. år i september. Tallene for Grimsey er tatt fra en tysk under-

søkelse »Klimatologie des Europäischen Nordmeers« utgitt av Deutsche Seewarte, Hamburg, i 1939.

Til slutt noe nord om de framherskende vindretninger, tatt fra den samme tyske undersøkelse. Ved Grimsey er aust den hyppigste vindretningen, i alle tre måneder, dernest kommer i juli nordaust, nordvest og vest, i august sørøst, nordaust og nordvest, i september sørøst, nordaust og vest. Ved Jan Mayen er også aust langt den hyppigste vindretningen i juli og august, dernest følger i juli sørøst, sør og nordvest, i august sør, nordvest og nordaust. I september derimot, er nordvest den hyppigste vindretningen på Jan Mayen, fulgt av aust og nord.

De viktigste resultatene av denne undersøkelsen kan sammenfattes slik:

- Der er gjennomsnittlig noe sterkere vind ved Jan Mayen enn ved Nord-Island.
- Forskjellen i antall dager med arbeidsvær er liten, særlig for båter og redskaper som kan fiske i opp til liten kulang.
- Risikoen for storm er atskillig større ved Jan Mayen enn ved Nord-Island, og den er mer enn dobbelt så stor i september som i juli og august.

Utlandet. Forts. fra s. 444.

Den svenske Fladensilden må nå utfylle eventuelle mangler, og det dreier seg her om en virkelig fin vare, understreker disp. von Matérn. Prisdannelsen på denne sild er fri, og da tilgangen har vært forholdsvis god, behøver man i det minste ikke å frykte høyere priser.

Det er dog høyst sannsynlig at prisene vil stige når de små lagre, som for tiden ligger på private hender, er blitt utsolgt. I ikke ringe grad beror det hele på den norske fet-silden, som er fladensildens verste konkurrent og nå spises med god appetitt fremforalt i Noorland, hvor den fra gammelt av har et sikkert marked.

Ennå en stor kjøpemulighet gjenstår når den norske storsilden kommer i januar—februar neste år. Til den tid vil da også stillingen være mer oversiktlig og gi et sikrere grunnlag til bedømmelse av importbehovet.

Islands torskefiske.

Ifølge underretning fra Fiskifjelag Islands hadde Islands torskefiskerier pr. 31. august 1950 et samlet fangstutbytte på 202 753 tonn sløyd fisk med hode (mot i fjor samtidig 202 453 tonn), hvorav saltet 93 316 tonn (i fjor 29 989 tonn), eksportert iset 26 802 tonn (i fjor 99 036 tonn), anvendt til filet 46 136 tonn (i fjor 70 761 tonn), anvendt fersk innenlands 1471 tonn (i fjor 2384 tonn), anvendt til tørrfisk 475 tonn (i fjor 59 tonn), til hermetikk 64 tonn (i fjor 224 tonn), og anvendt i melfabrikkene 34 489 tonn (i fjor intet).

USA's import av bunnfisk større enn i fjor.

Importen av torsk, hyse, lysing, lyster, brosme og tørfileter i USA pr. utgangen av juli var på 40 580 082 pund mot 29 830 075 pund i samme tidsrom i fjor. Dette er 36 pst. mer. I juli ble det importert 9 314 897 pund, hvorav fra

Canada 7 525 907 pund, Island 1 367 378 pund, Danmark 156 071 pund, Norge 153 672 pund, Holland 2850 pund og Sør-Afrika 19 pund. (Canadian Fisherman sept. 1950).

Litteratur.

- Andersson, K. A.: Sillbeståndet och sillfisket i Nordsjön och Skagerack. Sv. västkustfisk. 1950, 324—325.
 Biegler, Peter: Das Einsalzen von Heringen. Fischwaren u. Feinkostind. 1950, 193—195.
 Boer, P. A. de: Opsporen van vis met het Hughesechollood type M. S. 12. Visserij-nieuws 3 (1950), 42—45.
 Cernigin, M. F.: Electrical fishing experiments without a net. Comm. fishrev. 1950, no. 7, p. 51—52.
 Chanot, V.: La pêche Electrique. Pêche mar. 1950, 347.
 Pierlot, Maurice: Oterbord for spredning av fiskennett. Patent 77260. N.tid.ind.rettsv. 1950, 487.
 Streitzig, Karl: Maschinelles Waschem von Heringsfässern. Fischwaren u. Feinkostind. 1950, 199.
 Voll, A.: Noen synspunkter vedrørende trålere og deres tekniske utstyr. Norw.ship.news 1950, 845—851.
 Amano, K. & H. Utiyama: Simplified test on the freshness of fish meat. 1—3. Jap. tekst, eng. res. Contr. C. fish. station, Japan, 2 (1950), 58, 70, 108.
 Brandt, A. v.: Herstellung von Heringsnetzen aus Perlon. Fischereiwelt 2 (1950), 81—83, 97—98.
 Flotting fish factory. New American design. Fish.news 1950, no. 1947, p. 16—17.
 Higashi, H., m. fl.: Molecular distillation of fats and oils. Japan. tekst, eng. res. Contr. C. fish.station Japan, 2 (1950), 55.
 Kloster, Ole & Paul Kloster: Anordning ved skinnflåingsmaskin for fisk. Patent nr. 77 233. N.tid.industrilettsv. 1950, 474.

